

DARIUSZ NOWOSAD

NADBUŻAŃSKI ODDZIAŁ STRAŻY GRANICZNEJ W LATACH 1991-2011

Ochrona granicy jest jednym z priorytetowych zadań każdego państwa. System zabezpieczenia granic wynika z szeregu czynników, takich jak: ustrój, uwarunkowania międzynarodowe czy nawet rodzaj stwierdzanych zagrożeń wewnętrznych. Początek reform systemowych, które rozpoczęły się w 1989 r. w Polsce, zaowocował między innymi zmianami projektu organizacji ochrony granicy państwowej. Prace podjęte w przedmiotowym obszarze zakończyły się uchwaleniem przez Sejm X kadencji ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej¹. Na mocy ustawy powołano do istnienia Straż Graniczną – umundurowaną i uzbrojoną formację o charakterze policyjnym, która miała przejąć od Wojsk Ochrony Pogranicza odpowiedzialność za ochronę granicy państwowej. Nowa formacja miała być zorganizowana w ciągu sześciu miesięcy² od dnia wejścia w życie ustawy, a obowiązek ten spoczywał na ówczesnym Ministrze Spraw Wewnętrznych³. Do zadań wyznaczonych Straży Granicznej należały: ochrona granicy państwowej; organizowanie i kontrola ruchu granicznego; wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy, w tym wiz; rozpoznawanie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń, zapobieganie im oraz ściganie ich sprawców (w zakresie właściwości SG); zapewnienie porządku publicznego na przejściach granicznych, a także w strefie nadgra-

Mgr DARIUSZ NOWOSAD – kierownik Sekcji Analiz Wydziału Koordynacji Działań Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej; adres do korespondencji: email: dariusz.nowosad@strazgraniczna.pl

¹ Dz.U. 1990, nr 78, poz. 462.

² Dz.U. 1990, art. 148 ust. 1.

³ Ministrami spraw wewnętrznych w czasie wejścia w życie ustawy i tworzenia struktur SG byli: Krzysztof Kozłowski (od 6 lipca do 14 grudnia 1990 r.) oraz Henryk Majewski (od 12 stycznia do 5 grudnia 1991 r.).

nicznej (w zakresie właściwości SG); osadzanie i utrzymywanie znaków granicznych oraz prowadzenie dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej; wykonywanie postanowień umów międzynarodowych o stosunkach prawnych na granicy państwowej; nadzór nad eksploatacją polskich obszarów morskich; zapobieganie transportowaniu przez granicę państwową odpadów, szkodliwych środków chemicznych, w tym promieniotwórczych, oraz narkotyków i substancji psychotropowych⁴.

Zadanie zbudowania struktur Straży Granicznej minister Krzysztof Kozłowski powierzył zespołowi pod kierownictwem płk. prof. dr. hab. Marka Lisieckiego⁵, pierwszego komendanta głównego SG. Korzystając z bogatej wiedzy dotyczącej bezpieczeństwa publicznego, zdobytej w czasie pracy w Akademii Spraw Wewnętrznych, płk Marek Lisiecki tak opisywał prace zespołu: „Tworząc strukturę, można było przyjąć metodę podmiotową, czyli – mamy ludzi i szukamy dla nich zajęcia, lub przedmiotową, czyli najpierw zadania, potem wynikające z nich struktury, a na końcu dopiero ludzie. Jestem zwolennikiem tej drugiej, zwłaszcza zaś tego jej twierdzenia, że struktury tworzy się od dołu, od stanowisk wykonawczych”⁶. W kontekście przyjętej metodologii komendant główny, działając na podstawie art. 6 ustawy o SG, wydał 14 lutego 1991 r. zarządzenie nr 6/91 w sprawie terytorialnego zasięgu działania terenowych organów Straży Granicznej⁷ i utworzył Komendę Oddziału Straży Granicznej w Chełmie⁸. Nowo powstałej jednostce organizacyjnej SG powierzono ochronę odcinka granicy państwowej o łącznej długości 457,64 km, od znaku granicznego nr 677 do znaku granicznego nr 1346, którego część stanowiła granica polsko-białoruska, a część – polsko-ukraińska. Oddział Straży Granicznej w Chełmie miał zostać w pełni zorganizowany do 15 maja

⁴ Art. 1 ust. 2. ustawy z 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. 1990, nr 78, poz. 462 z 19 listopada 1990 r.).

⁵ Zespół został powołany na mocy zarządzenia ministra spraw wewnętrznych nr 53/90 z 5 listopada 1990 r.

⁶ M. SZYMAŃSKI, *Ku Europie*, „Straż Graniczna” 1992, nr 1, s. 1.

⁷ S. DUBAJ, *Chełmskie formacje ochrony granicy państwowej w latach 1945-2002*, „Rocznik Chełmski” 8(2002), s. 331.

⁸ Należy zaznaczyć, że utworzenie Komendy Oddziału nie oznaczało automatycznej likwidacji funkcjonującego w Chełmie Nadbużańskiego Batalionu WOP, który podlegał Bieszczadzkiej Brygadzie WOP w Przemyślu. Zgodnie z art. 148 ust. 3 pierwotnej wersji ustawy o SG, Wojska Ochrony Pogranicza mogły zostać całkowicie rozformowane dopiero z dniem pełnego zorganizowania Straży Granicznej. Stało się tak 15 maja 1991 r. na mocy Zarządzenia nr 47/91 Ministra Spraw Wewnętrznych z 16 maja 1991 r. w sprawie zorganizowania Straży Granicznej i rozformowania Wojsk Ochrony Pogranicza.

1991 r., a do korespondencji miał używać nazwy „Nadbużański Oddział Straży Granicznej”⁹. Początkowo oddziałowi podlegało osiem Strażnic Straży Granicznej i cztery Graniczne Placówki Kontrolne¹⁰. Strefa nadgraniczna obejmowała wschodnie tereny województw: zamojskiego, chełmskiego i białskopodlaskiego. Od początku istnienia do dziś od północy oddział sąsiaduje z Podlaskim, a od południa – z Bieszczadzkiem Oddziałem Straży Granicznej.

Pierwszym komendantem oddziału został ppłk dypl. Józef Biedroń, mianowany na to stanowisko z dniem 11 kwietnia 1991 r.¹¹ Kadre oddziału w znakomitej większości tworzyli byli żołnierze Nadbużańskiego Batalionu WOP, którzy z dniem 16 maja 1991 r. rozpoczęli realizację zadań w strażnicach i granicznych placówkach kontrolnych NOSG jako funkcjonariusze nowo utworzonej formacji. Złożyli 14 czerwca 1991 r. uroczyste ślubowanie, według roty określonej w art. 33 ust. 1 ustawy o Straży Granicznej.

Z chwilą utworzenia NOSG w środowisku funkcjonariuszy SG i kombatan-tów ziemi chełmskiej zrodziła się inicjatywa nadania oddziałowi imienia i sztandaru. W dniu 25 maja 1991 r.¹² zawiązał się Honorowy Komitet Fundacji Sztandaru i Nadania Nadbużańskiemu Oddziałowi Straży Granicznej w Chełmie imienia 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej. Przewodniczącym komitetu został przedstawiciel środowiska 27 WDPK por. w st. spocz. Tadeusz Persz ps. Głaz. Jednocześnie ukonstytuował się Roboczy Komitet Fundacji Sztandaru pod przewodnictwem ppłk. Józefa Biedronia. W wyniku intensywnych starań obu gremiów już 22 września 1991 r.¹³ w Dorohusku odbyła się uroczystość z udziałem komendanta głównego SG płk. Marka Lisieckiego, podczas której oddziałowi nadano sztandar i imię 27. Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej¹⁴. Tydzień później, 29 września 1991 r., odbyła się inna ważna uroczystość o dużym znaczeniu symbolicznym. W Wytycznie – miejscu ostatniej bitwy zgrupowania KOP pod dowódz-

⁹ Zarządzenie nr 019/Org. Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 30 kwietnia 1991 r., Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie, sygn. KGSG 666/2, s. 104-105.

¹⁰ SSG w Janowie Podlaskim, Terespolu, Sławatyczach, Włodawie, Dorohusku, Hrubieszowie, Dołhobyczowie, Lubyczy Królewskiej; GPK w Terespolu, Dorohusku, Hrubieszowie, Hrebennem – na podstawie Zarządzenia nr 019/Org. Komendanta.

¹¹ Kalendarium Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej (mps, Wydział Prezydyjalny NOSG), s. 1.

¹² Tamże, s. 2-3

¹³ *Kalendarium. Nadbużański Oddział Straży Granicznej*, http://www.nadbuzanski.strazgraniczna.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=97&Itemid=94 (dostęp: 11 kwietnia 2011 r.).

¹⁴ [Autor nieznan], *Partyzancki sztandar*, „Straż Graniczna” 1992, nr 1, s. 3.

twem gen. bryg. Wilhelma Orlika-Rückemanna w wojnie obronnej 1939 r. – Nadbużańskiemu Oddziałowi SG przekazano opiekę nad pomnikiem – Kopcem Chwały Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza. W uroczystości uczestniczyli między innymi ówczesny wiceminister obrony narodowej Bronisław Komorowski, biskup polowy Wojska Polskiego gen. bryg. Leszek Sławoj Głódź i komendant główny SG płk Marek Lisiecki.

Początkowy okres działalności służbowej NOSG, podobnie jak i całej formacji, wiązał się z koniecznością rozwiązywania licznych problemów. Konieczne było budowanie struktur organizacyjnych i kadrowych oddziału. Dotkliwe były braki sprzętu i wyposażenia¹⁵. Cała Straż Graniczna już w pierwszym roku działalności odnotowała ponad czterokrotny wzrost osób zatrzymanych (3299 – w 1990, 13 421 – w 1991 r.), ośmiokrotny wzrost przestępczości na kierunku zachodnim i trzykrotny na kierunku wschodnim (z tendencją wzrostową), wzrost ruchu osobowego o 40% i o 80% ruchu drogowego. Na powyższe nakładały się też: złożona sytuacja wewnętrzna i międzynarodowa, niski wskaźnik obsady etatowej, niedoinwestowanie prawie wszystkich pionów, prowadzące do niemal całkowitego wyczerpania zapasów i rezerw¹⁶. Pomimo wysokiej skuteczności SG w zwalczaniu przestępstw i wykroczeń (92%) obecny na rocznej odprawie kadry kierowniczej KGSG w dniu 13 lutego 1992 r. ówczesny minister spraw wewnętrznych Antoni Macierewicz stwierdził, że szczególną uwagę należy zwrócić na granicę wschodnią, „ze względu na znak zapytania stojący przed nami w związku z tym, co dzieje się za tą granicą”¹⁷. W przypadku NOSG sytuacja społeczno-ekonomiczna oraz przemiany polityczne na Ukrainie i Białorusi były od początku determinantami bardzo istotnie wpływającym na rodzaj i intensywność zagrożeń przestępczością graniczną, rozpoznawanych na odcinku służbowej odpowiedzialności. Ważnym czynnikiem pozostaje do dziś charakterystyka geograficzna odcinka ochranianego przez oddział. Tereny przygraniczne są obszarami słabo zaludnionymi, a 25% powierzchni wchodzącej w zasięg działania NOSG to kompleksy leśne¹⁸. Nie bez znaczenia była sytuacja spo-

¹⁵ S. DUBAJ, *Chełmskie formacje*, s. 352.

¹⁶ [Autor nieznany], *Referat komendanta głównego SG płk. prof. dr. hab. Marka Lisieckiego*, „Straż Graniczna” 1992, nr 2, s. 5.

¹⁷ [Autor nieznany], *Bilans roku*, „Straż Graniczna” 1992, nr 2, s. 2.

¹⁸ M. DOMINIAK, S. DUBAJ, *Organizacja obrony narodowej w sytuacji kryzysu i zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Zadania Straży Granicznej w tym zakresie na przykładzie praktycznych działań realizowanych przez Nadbużański Oddział Straży Granicznej*, Warszawa: AON 2004, s. 15.

leczna ludności zamieszkującej po obu stronach granicy. Rosnące bezrobocie i ubożenie mieszkańców regionu wpływały na wzrost przestępczości, tym samym zmieniały się warunki służby w podległych strażnicach i granicznych placówkach kontrolnych (gpk).

Wśród głównych zagrożeń występujących na terenie służbowej odpowiedzialności NOSG w latach 90. należy wskazać¹⁹: nielegalną migrację w kierunku zachodnim przez obywateli państw azjatyckich²⁰; przemyt samochodów pochodzących z przestępstwa, w kierunku wschodnim; przemyt do RP artykułów akcyzowych (głównie alkoholu i papierosów)²¹.

Systematycznie wzrastał również ruch graniczny, tym samym odnotowywano coraz więcej zdarzeń związanych z naruszeniem prawa na podległych NOSG przejściach granicznych²². Powyższe powodowało konieczność „uszczelniania” odcinka, m.in. poprzez tworzenie nowych granicznych jednostek organizacyjnych – gpk i strażnic. Na początku lat 90. długość ochranianego odcinka granicy przez jedną strażnicę wynosiła od 30 do 60 km (średnio 43 km)²³. Proces rozbudowy infrastruktury przebiegał bardzo dynamicznie. Dnia 27 listopada 1992 r. do systemu ochrony granicy państwowej włączono Strażnicę SG w Zbereżu. Służbę w tej jednostce rozpoczęło 10 funkcjonariuszy służby stałej i przygotowawczej oraz 14 funkcjonariuszy służby kandydackiej. Strażnicy powierzono ochronę odcinka od znaku granicznego 1050 do znaku granicznego 1106²⁴. Kolejna – Strażnica SG w Łaszczowie rozpoczęła działalność 5 stycznia 1994 r., przejmując odpowiedzialność za odcinek między znakami nr 716 i 786²⁵. Rozwijano również infrastrukturę przejść granicznych. Ważnym wydarzeniem było

¹⁹ S. DUBAJ, *Ochrona granicy wschodniej po przyjęciu Polski do Unii Europejskiej*, w: *Bezpieczeństwo Polski u progu XXI wieku*, red. J. ZIÓŁKOWSKI, Lublin: Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie 2004, s. 116.

²⁰ W 1992 r. na odcinku NOSG odnotowano 52 przypadki przekroczenia granicy państwowej wbrew przepisom na granicy zielonej – dane na podstawie materiałów Wydziału Prezydyjnego NOSG. Najliczniejszą, 115-osobową grupę nielegalnych migrantów zatrzymano w styczniu 1999 r. na granicy polsko-ukraińskiej w rejonie Dołhobyczowa. Por. S. DUBAJ, *Chełmskie formacje*, s. 348.

²¹ Skala przemytu w 2000 r. była równa rocznej produkcji i sprzedaży 15 spółek, takich jak Zakłady Tytoniowe w Lublinie. Por. S. DUBAJ, *Chełmskie formacje*, s. 350.

²² Największe natężenie ruchu granicznego wystąpiło w 1996 r. – granicę przekroczyło ponad 14,1 mln osób oraz blisko 4 mln środków transportu. Por. S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 117.

²³ S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 127.

²⁴ *Kalendarium*, s. 25.

²⁵ Placówkę utworzono na mocy zarządzenia komendanta głównego SG nr 052 z 28 grudnia 1993 r. Por. *Kalendarium*, s. 36.

uroczyste otwarcie drogowego przejścia granicznego w Sławatyczach 21 stycznia 1995 r., w którym udział wzięli między innymi premier RP Waldemar Pawlak, komendant główny SG ppłk Jan Wojcieszczuk oraz ze strony białoruskiej – prezydent Aleksander Łukaszenka²⁶. Równie uroczyście, w obecności przedstawicieli Komendy Głównej SG, władz państwowych i samorządowych Polski oraz Ukrainy, otwarto 10 października 1995 r. drogowe przejście graniczne w Zosinie²⁷.

Istotnym wydarzeniem w historii oddziału były centralne obchody Święta Straży Granicznej i jednocześnie piątej rocznicy utworzenia formacji, które odbyły się w dniach 16-17 maja 1996 r. w Chełmie. Uroczystości miały wyjątkowy charakter, a ich przygotowanie było skomplikowanym przedsięwzięciem logistycznym i organizacyjnym²⁸. O randze wydarzenia świadczyła obecność między innymi wicepremiera Mirosława Pietrewicza, ministra spraw wewnętrznych i administracji Zbigniewa Siemiatkowskiego oraz ówczesnego prawosławnego ordynariusza polowego WP arcybiskupa Sawy²⁹.

W 1997 r. NOSG wzbogacił się o kolejne dwie strażnice, w Kodniu i Skryhiczynie. SSG w Kodniu rozpoczęła działalność 29 listopada. Symbolicznego przecięcia wstęgi dokonali komendant główny SG ppłk Marek Bieńkowski oraz komendant NOSG płk dypl. Józef Biedroń. Ostatnią jednostką organizacyjną NOSG włączoną do służby w latach 90. była SSG w Skryhiczynie, otwarta 12 grudnia 1997 r. W uroczystości udział wzięli między innymi komendant główny SG ppłk Marek Bieńkowski, przedstawiciele władz lokalnych oraz ludność pogranicza³⁰. Na dzień 31 grudnia 1997 r. Nadbużański Oddział Straży Granicznej realizował zadania siłami 12 strażnic i 5 gp³¹.

Kolejnym znaczącym etapem w dwudziestoletniej historii NOSG był zainicjowany w 1997 r. cykl przygotowań Straży Granicznej do spełnienia standardów Unii Europejskiej³². Szczegółowy plan przekształceń został określony między innymi w Narodowej strategii integracji, Narodowym programie przygotowania do członkostwa czy w Strategii zintegrowanego zarządzania

²⁶ Tamże, s. 48.

²⁷ Tamże, s. 55.

²⁸ Jedną z atrakcji był mecz piłki nożnej: funkcjonariusze NOSG – drużyna Orłów Górskiego. Brązowi medaliści mistrzostw świata z 1974 r. wygrali 2:1 – dane na podstawie materiałów Wydziału Prezydyjnego NOSG.

²⁹ *Kalendarium*, s. 63.

³⁰ Tamże, s. 82.

³¹ Dane na podstawie materiałów Wydziału Prezydyjnego NOSG.

³² S. DUBAJ, *Chełmskie formacje*, s. 353

granica. Na ich podstawie opracowano dokumenty szczegółowe, np. Program zagospodarowania granicy państwowej na lata 2003-2005³³. Głównym zadaniem całej formacji było przygotowanie do przejścia odpowiedzialności za bezpieczeństwo przyszłej granicy zewnętrznej Unii. W ramach działań dostosowawczych w 2001 r. znowelizowano ustawę o Straży Granicznej: rozszerzono katalog przestępstw i wykroczeń, które znalazły się we właściwości SG, oraz rozbudowano uprawnienia operacyjno-rozpoznawcze. Dodatkowo zwiększono zasięg działania „ze strefy nadgranicznej na cały kraj”³⁴. W ramach Planu uszczelniania granicy wschodniej do 2002 r.³⁵ zainicjowano szereg przedsięwzięć mających na celu usprawnienie ruchu granicznego i udoskonalenie systemu ochrony granicy zielonej. W efekcie podjętych działań w 2001 r. na odcinku odpowiedzialności służbowej NOSG utworzono trzy kolejne strażnice: 4 września do systemu ochrony granicy państwowej włączono SSG w Kryłowie, 25 września – SSG w Horodle i 29 listopada – strażnicę w Dołhobrodach³⁶.

W ramach dostosowywania struktur do standardów europejskich, w tym także wyznaczanych przez układ Schengen, oprócz procesu uszczelniania granicy państwowej i rozbudowy infrastruktury granicznej w okresie od 15 października 2002 do 2 stycznia 2003 r. przeprowadzono najważniejszy – trzeci³⁷ etap reorganizacji Straży Granicznej. Utworzono graniczne placówki kontrolne, które odpowiadały za obsługę ruchu na przejściach granicznych i zajęły się ochroną zielonej granicy. Siedzibami nowych struktur stawały się dotychczasowe miejsca urzędowania komendantów gpk bądź komendantów strażnic, w zależności od funkcjonalności i stanu technicznego budynku³⁸. W wyniku reorganizacji w zasięgu terytorialnym NOSG przeprowadzono następujące zmiany: 15 października 2002 r. zniesiono SSG w Terespolu – jej zadania i odcinek granicy państwowej przejęła GPK w Terespolu; 2 stycz-

³³ S. DUBAJ, *Zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii Europejskiej w kontekście działalności Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej*, w: *Wspólny obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unii Europejskiej a problem migracji*, Chełm: WSSMiKS 2006, s. 57.

³⁴ S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 129.

³⁵ S. DUBAJ, *Chełmskie formacje*, s. 354.

³⁶ Dane na podstawie materiałów Wydziału Prezydialnego NOSG.

³⁷ W ramach drugiego etapu 15 kwietnia 2002 r. zreorganizowano komendę oddziału, likwidując Wydział Ochrony Granicy Państwowej, Wydział Kontroli Ruchu Granicznego oraz Wydział Dochodzeniowo-Śledczy. W ich miejsce powstały Wydział Graniczny, Wydział Koordynacji Działań i Wydział Operacyjno-Śledczy.

³⁸ *Aneks do Planu działania Schengen 2004*, s. 13; por. <http://www.cie.gov.pl/publikacje/cd-policja/scr/sis> (dostęp: 26 kwietnia 2011 r.).

nia 2003 r. analogiczny mechanizm zastosowano w przypadku SSG Sławatyczach i GPK w Sławatyczach, SSG w Dorohusku i GPK w Dorohusku, SSG w Hrubieszowie i GPK w Hrubieszowie oraz SSG w Lubyczy Królewskiej i GPK w Hrebennem³⁹. Wdrażanie kolejnych etapów reorganizacji Straży Granicznej nie kolidowało z kontynuacją procesu uszczelniania zielonej granicy, co zaowocowało włączeniem 11 grudnia 2003 r. do systemu ochrony granicy państwowej nowoczesnej strażnicy w Woli Uhruskiej. Po wprowadzeniu opisanych zmian na dzień 31 grudnia 2003 r. Nadbużańskiemu Oddziałowi Straży Granicznej podlegało łącznie 11 strażnic i 5 GPK.

W dniu 1 maja 2004 r. Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. Akcesja była możliwa także dzięki temu, że Straż Graniczna RP spełniła zadania związane z dostosowaniem ochrony i kontroli granicy państwowej do standardów unijnych. W wymiarze całej formacji odcinek Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie nabral szczególne znaczenia. Stał się bowiem najdłuższym wschodnim odcinkiem zewnętrznej granicy Unii Europejskiej ochranianym przez SG.

Pozytywne zakończenie etapu modernizacji, jakim było przygotowanie Straży Granicznej do spełnienia wymogów unijnych, nie zakończyło procesu zmian. W perspektywie pozostawało przyjęcie dorobku prawnego Schengen, co z kolei wymuszało kontynuację niektórych zadań, w tym dalszy rozwój infrastruktury granicznej. W dniu 28 maja 2004 r., na podstawie zarządzenia komendanta głównego SG, do systemu ochrony granicy państwowej na odcinku polsko-ukraińskim włączono nową strażnicę, podległą NOSG – SSG w Chłopiatynie⁴⁰. W tym okresie rozpoczęto modernizację przejść granicznych w Dorohusku i Hrebennem⁴¹. W celu usprawnienia współpracy służb granicznych Polski i Ukrainy 9 grudnia 2004 r. otwarto punkt konsultacyjny⁴² na drogowym przejściu granicznym Dorohusk-Jagodzin, który włączony został do struktury GPK w Dorohusku. Głównym zadaniem punktu jest wymiana informacji niezbędnych dla efektywnej współpracy służb, szczególnie

³⁹ Por. S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 132.

⁴⁰ Z kolei 27 listopada 2004 r. oddano do użytku nowoczesny budynek SSG w Janowie Podlaskim – dane na podstawie *Nadbużański Oddział Straży Granicznej im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej*, Bydgoszcz: Euromedia 2006, s. 10.

⁴¹ [Autor nieznan], *Nowe bramy Europy*, „Ziemia Lubelska” 2004, nr 3, s. 16.

⁴² Porozumienie między Komendantem Głównym Straży Granicznej Rzeczypospolitej Polskiej a Administracją Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w sprawie zasad tworzenia i funkcjonowania punktów konsultacyjnych, podpisane w Warszawie 22 września 2004 r. Porozumienie tworzyło dwa punkty konsultacyjne SG i PSGU: w dpg Dorohusk-Jagodzin z siedzibą po stronie polskiej i w dpg Korczowa-Krakowiec z siedzibą po stronie ukraińskiej.

w zakresie: zmian w ustawodawstwie stron, czynników utrudniających przekraczanie granicy, sytuacji nadzwyczajnych oraz przekroczeń granicy państwowej wbrew przepisom.

W 2005 r. nastąpiły kolejne istotne zmiany w funkcjonowaniu NOSG. Na mocy zmiany ustawy o Straży Granicznej oraz innych ustaw 24 sierpnia 2005 r.⁴³ dotychczas funkcjonujące strażnice i graniczne placówki kontrolne przemianowano na placówki Straży Granicznej. Znacznie rozszerzono także uprawnienia komendantów, m.in. w zakresie działań podejmowanych wobec cudzoziemców przebywających na terytorium RP. Jednocześnie z końcem 2005 r. odeszli ze służby ostatni funkcjonariusze służby kandydackiej. Było to możliwe dzięki intensywnie realizowanemu programowi uzawodowienia, w ramach którego w latach 2001-2006 przyjęto do NOSG 1280 funkcjonariuszy służby przygotowawczej⁴⁴.

Wszystkie opisywane procesy modernizacyjne, które realizowano w całej formacji, miały za zadanie systematyczne wdrażanie standardów unijnych, a ich celem końcowym miało być pełne wdrożenie dorobku prawnego Schengen. Sprawdzianem poziomu przygotowania formacji do przejęcia pełnej odpowiedzialności za to zadanie była ewaluacja Schengen (misja Scheval), która odbyła się w dniach 2-8 października 2006 r. W ramach kompleksowego sprawdzenia całego odcinka granicy wschodniej unijni eksperci w NOSG wizytowali PSG w Terespolu, Woli Uhruskiej i Dorohusku. Wieloletnie przygotowania zaowocowały bardzo wysoką oceną realizacji zadań w ochronie granicy państwowej przez funkcjonariuszy Nadbużańskiego Oddziału SG, a organizacja służby kierownika zmiany PSG w Dorohusku została wskazana jako „najlepsza praktyka”⁴⁵. Kolejna misja Scheval, w październiku 2007 r., miała między innymi sprawdzić poziom wdrożenia europejskiego Systemu Informacyjnego Schengen (SIS)⁴⁶.

Uwieńczeniem realizacji opisanych wyżej procesów przygotowawczych, prowadzonych w skali całego kraju, było przyjęcie Polski do układu Schengen w nocy z 21 na 22 grudnia 2007 r. Oznaczało to, że wschodni odcinek

⁴³ Ustawa z 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 23 maja 2005 r., nr 90, poz. 757).

⁴⁴ Dane na podstawie materiałów Wydziału Kadr i Szkolenia NOSG.

⁴⁵ O randze wydarzenia mogą świadczyć trudności Słowacji, która miała znaczne problemy w trakcie pierwszej misji Scheval. Por. J. GARTMAN, *System ochrony granicy Republiki Słowacji*, „Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej” 2009, nr 1, s. 66.

⁴⁶ Więcej o SIS zob. strona Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, <http://www.mswia.gov.pl/portal/pl/2/5087/> (dostęp: 26 kwietnia 2011 r.).

granicy państwowej ochranianej przez Straż Graniczną RP stał się zewnętrzną granicą obszaru Schengen. Nadbużański Oddział Straży Granicznej zabezpiecza prawie 470-kilometrowy odcinek tej granicy.

Spełnienie wszystkich wymagań unijnych i wdrożenie *acquis Schengen* nie oznaczało zatrzymania procesu dalszego rozwoju NOSG. W ciągu ostatnich lat, korzystając z funduszy unijnych, przeprowadzono szereg inwestycji: zmodernizowano część obiektów na terenie komendy oddziału w Chełmie, 31 stycznia 2008 r. uruchomiono Strzeżony Ośrodek dla Cudzoziemców i Areszt w Celu Wydalenia w Białej Podlaskiej⁴⁷, a 15 października 2009 r. utworzono Placówkę Straży Granicznej w Bohukałach⁴⁸, której powierzono ochronę odcinka polsko-białoruskiej granicy państwowej między znakami granicznymi nr 1278 i 1313. Zmodernizowane obiekty PSG we Włodawie otwarto 16 września 2010 r.⁴⁹, była to przedostatnia inwestycja związana z uszczelnianiem zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na obszarze służbowej odpowiedzialności Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej. W latach 2012-2013 planowana jest budowa placówki SG w Ułhówku, która zakończy proces budowy nowoczesnych obiektów i tworzenia zaplecza logistycznego służących do skutecznej ochrony granic Unii Europejskiej. Dodatkowo w perspektywie najbliższych lat planowane jest uruchomienie drogowego przejścia granicznego w Dołhobyczowie oraz Placówki Straży Granicznej w Lublinie, której zadaniem będzie m.in. obsługa ruchu granicznego w budowanym terminalu Portu Lotniczego w Świdniku.

Oprócz zmian struktury organizacyjnej i uwarunkowań formalnoprawnych historię 20 lat Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w głównej mierze tworzył wysiłek i wkład wielu ludzi, którzy z wielkim zaangażowaniem wypełniali swoje obowiązki, przyczyniając się do rozwoju tej jednostki. Z oczywistych względów nie sposób wymienić wszystkich funkcjonariuszy i pracowników, którzy zasłużyli się dla NOSG. Niewątpliwie największy wpływ na kształt i działalność NOSG mieli komendanci oddziału.

Jak wspomniano wyżej, pierwszym komendantem NOSG, powołanym na stanowisko 11 kwietnia 1991 r., był ppłk dypl. Józef Biedroń. Jego podstawo-

⁴⁷ Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z 12 września 2007 r. w sprawie utworzenia strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Białej Podlaskiej, Dz.U. 2007, nr 178, poz. 1262.

⁴⁸ Dane na podstawie materiałów Wydziału Prezydialnego NOSG.

⁴⁹ *Otwarcie zmodernizowanej Placówki SG we Włodawie*. „Nadbużański Oddział Straży Granicznej”, <http://www.nadbuzanski.strazgraniczna.pl> (dostęp: 11 kwietnia 2011 r.).

wym zadaniem było zorganizowanie do 15 maja 1991 r. oddziału⁵⁰. W dniu 10 listopada 1994 r. ppłk Biedroń otrzymał akt mianowania na stopień pułkownika Straży Granicznej. Za wybitne zasługi w służbie ochrony granic odznaczony został Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski⁵¹. Płk Biedroń sprawował funkcję do 6 listopada 2000 r.

Z dniem 7 listopada 2000 r. na stanowisko komendanta NOSG powołany został mjr SG Marek Dominiak. Okres jego działalności w Nadbużańskim Oddziale Straży Granicznej to czas intensywnych działań związanych z rozbudową infrastruktury granicznej i wdrożeniem standardów unijnych. W dniu 13 maja 2005 r. mianowany został generałem brygady Straży Granicznej⁵².

Następcą gen. bryg. SG Marka Dominiaka był płk SG Wiesław Świętosławski, który od 26 czerwca 2007 r. pełnił funkcję komendanta oddziału. W tym czasie w NOSG kontynuowano procesy modernizacyjne i prowadzono ostatnie przygotowania do pełnego wdrożenia dorobku prawnego Schengen.

Kolejnym komendantem Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej został 3 kwietnia 2009 r. płk SG Marian Pogoda, który pełnił tę funkcję do 11 kwietnia 2011 r. Wówczas włączono do systemu granicy państwowej PSG w Bohukałach i zakończono modernizację PSG we Włodawie.

W dniu 12 kwietnia 2011 r. kierownictwo w Nadbużańskim Oddziale Straży Granicznej przejął płk SG Jarosław Frączyk. Wcześniej pełnił między innymi funkcje: zastępcy komendanta głównego SG, komendanta Lubuskiego, a później Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej. Odznaczony został Krzyżem Zasługi za Dzielność, Medalem za Zasługi dla Obronności Kraju, Złotym Medalem za Zasługi dla Straży Granicznej. Na wniosek ministra spraw wewnętrznych i administracji Jerzego Millera płk SG Jarosław Frączyk podczas centralnych obchodów Święta Straży Granicznej w Gdańsku, 14 maja 2011 r., otrzymał z rąk prezydenta RP Bronisława Komorowskiego nominację na stopień generała brygady Straży Granicznej⁵³.

Odstępstwem od przyjętej konwencji – krótkiej prezentacji kolejnych komendantów NOSG – będzie wspomnienie o płk. SG Dariuszu Klimku. Absolwent II LO w Chełmie i Wojskowej Akademii Technicznej od 15 grudnia

⁵⁰ Zarządzenie nr 019/Org. Komendanta.

⁵¹ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 kwietnia 1997 r. o nadaniu orderów, „Monitor Polski” 1997, nr 44, poz. 429.

⁵² Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 maja 2005 r. nr 111-12-05 o mianowaniu na stopień generała brygady, „Monitor Polski” 2005, nr 30, poz. 423.

⁵³ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 maja 2011 r. nr 112-19-2011 o mianowaniu na stopień generała brygady, „Monitor Polski” 2011, nr 67, poz. 658.

1993 r.⁵⁴ zajmował stanowisko zastępcy komendanta oddziału. Był inicjatorem prawie wszystkich projektów modernizacji i rozbudowy infrastruktury granicznej na odcinku NOSG w latach 1994-2009. Wybitny logistyk i specjalista. Powszechnie lubiany i szanowany za wiedzę oraz życzliwy stosunek do podwładnych. Odszedł, w wieku 46 lat, 11 stycznia 2009 r. Jego śmierć była dla jednostki niepowetowaną stratą. Z inicjatywy Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy Straży Granicznej w Chełmie od 2009 r. corocznie rozgrywany jest turniej piłki nożnej służb mundurowych jego imienia⁵⁵.

Obecnie Nadbużański Oddział Straży Granicznej z siedzibą w Chełmie przy ul. Trubakowskiej 2 ochrania granicę państwową z Republiką Białorusi i Ukrainą, o łącznej długości 467,57 km (od znaku granicznego nr 638 do znaku granicznego nr 1346). Odcinek granicy z Republiką Białorusi wynosi 171,31 km (od 1123 do 1346), a z Ukrainą – 296,26 km (od 638 do 1083).

Na długości 399,08 km linia granicy państwowej przebiega po rzece Bug, z czego na odcinku 333,98 km – środkiem koryta rzeki (między znakami granicznymi nr 820 i nr 1261) i tzw. kanałem (między znakami nr 1261 i 1265; PSG w Terespolu), a na odcinku 65,1 km (od 1265 do 1346) – głównym nurtem.

Na długości 68,49 km granica państwowa przebiega lądem. Obszar służbowego działania Nadbużańskiego Oddziału SG obejmuje rejon województwa lubelskiego oraz powiat łosicki, wchodzący w skład województwa mazowieckiego⁵⁶.

Nadbużański Oddział SG ustawowe zadania realizuje siłami 18 placówek: 7 na granicy z Białorusią i 11 na granicy z Ukrainą. Placówkom podlega łącznie 11 przejść granicznych: 6 drogowych (3 na granicy z Białorusią, 3 na granicy z Ukrainą), 4 kolejowe (jedno na granicy z Białorusią, 3 na granicy z Ukrainą) oraz lotnicze przejście graniczne w Świdniku. Obecnie w NOSG pełni służbę 1979 funkcjonariuszy i zatrudnionych jest 364 pracowników cywilnych⁵⁷.

Realizując ustawowe zadania, NOSG współdziała z licznymi instytucjami krajowymi. Porozumienia podpisane przez komendanta NOSG regulują zakres

⁵⁴ *Kalendarium*, s. 35.

⁵⁵ Por. strona internetowa NSZZ FSG, <http://www.nszzfsg.org> (dostęp: 11 kwietnia 2011 r.).

⁵⁶ Por. strona internetowa NOSG, <http://www.nadbuzanski.strazgraniczna.pl> (dostęp: 15 kwietnia 2011 r.).

⁵⁷ Dane na kwiecień 2011 r., na podstawie materiałów Wydziału Kadr i Szkolenia NOSG.

współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Lublinie, Komendą Wojewódzką Straży Pożarnej⁵⁸ w Lublinie, Izbą Celną w Białej Podlaskiej i Przemysłu, urzędami pracy, urzędami kontroli skarbowej, Państwową Strażą Rybacką, Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz innymi podmiotami. Efektywnie przebiega współpraca ze szkołami i uczelniami wyższymi regionu, szczególnie tymi, w których organizowane są zajęcia i klasy o profilu strażnicznym i obsługa ruchu granicznego.

Skutecznie realizowana jest również współpraca ze służbami granicznymi państw sąsiadujących: Lwowskim i Łuckim Oddziałem Państwowej Służby Granicznej Ukrainy oraz Brzeską Grupą Graniczną Państwowego Komitetu Granicznego Białorusi. Bardzo efektywnie realizowane są w NOSG misje inicjowane przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej – Frontex. We wspólnych operacjach organizowanych w kraju i zagranicą funkcjonariusze NOSG wykonują zadania służbowe, wykazując się profesjonalizmem i wysokim poziomem wyszkolenia, czym zyskują uznanie i pozytywne opinie europejskich partnerów.

Nadbużański Oddział Straży Granicznej dysponuje nowoczesnym sprzętem, który jest wykorzystywany w codziennej służbie. Funkcjonariusze korzystają między innymi z ponad 160 samochodów osobowych i patrolowo-terenowych, 133 motocykli, 3 pojazdów specjalistycznych typu „Schengenbus”, 30 pojazdów obserwacyjnych, 15 skuterów śnieżnych oraz 53 pojazdów klasy ATV. Granica rzeczna ochraniająca jest z wykorzystaniem 10 łodzi patrolowych⁵⁹. Bardzo pomocne w ochronie granicy państwa są nowoczesne kamery termowizyjne, których w zasobie NOSG jest 47. Ponadto zabezpieczenie odcinków odpowiedzialności służbowej placówek wspiera system 11 wież obserwacyjnych, wyposażonych w urządzenia optoelektroniczne do obserwacji dziennej i nocnej⁶⁰.

Historia dwudziestu lat istnienia Straży Granicznej, a w jej strukturze Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej, to okres dynamicznych zmian

⁵⁸ Dzięki bogatym doświadczeniom współpracy z PSP możliwa była sprawna koordynacja działań podczas zwalczania skutków powodzi w okolicach Puław, Opola Lubelskiego i Kraśnika w maju i czerwcu 2010 r. W działaniach tych wzięło udział ponad 300 funkcjonariuszy NOSG.

⁵⁹ Dane na 1 stycznia 2011 r., na podstawie materiałów Wydziału Techniki i Zaopatrzenia NOSG.

⁶⁰ Wieże zainstalowane są przy placówkach w: Janowie Podlaskim, Sławatyczach, Zbereżu, Woli Uhruskiej, Dorohusku, Horodle, Hrubieszowie, Kryłowie, Dolhobyczowie, Chłopiatynie i Hrebennem.

systemu ochrony granicy państwowej. Wypracowanie współczesnych modeli zabezpieczenia granicy kraju i jednocześnie Unii Europejskiej nie byłoby możliwe, gdyby nie ogromny wysiłek funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy przez te lata z pełnym poświęceniem wykonywali trudne zadania związane z ochroną wschodnich rubieży RP. O powyższym niech świadczą dane, które wskazują, że w latach 1991-2010 tylko na przejściach granicznych podległych NOSG odprawionych zostało ponad 210 mln osób oraz 67 mln środków transportu drogowego i kolejowego⁶¹, a w ramach zwalczania przestępczości granicznej wszczęto blisko 18 tys. postępowań przygotowawczych⁶².

Nadbużański Oddział Straży Granicznej im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej w Chełmie jest dumnym kontynuatorem chlubnej tradycji formacji granicznych dwudziestolecia międzywojennego, nawiązuje w swojej symbolice do bohaterskiej postawy żołnierzy 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK i jest spadkobiercą powojennych struktur WOP, które w Chełmie goszczą nieprzerwanie od 31 listopada 1945 r.⁶³ Symbolicznym podsumowaniem dwudziestu lat istnienia NOSG była uroczystość, która odbyła się 18 maja 2011 r. na placu E. Łuczковского w Chełmie. Podczas obchodów dwudziestolecia oddział otrzymał z rąk komendanta głównego Straży Granicznej gen. bryg. SG Leszka Elasa nowy sztandar, ufundowany przez społeczeństwo województwa lubelskiego⁶⁴. Sztandar – symbol niezłomnej wierności, honoru i męstwa – przez następne lata będzie towarzyszył nadbużańskim pogranicznikom podczas ochrony granicy państwa i Unii Europejskiej.

⁶¹ Dane za lata 1991-2003 na podstawie: S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 117; dane za lata 2004-2010 na podstawie materiałów Wydziału Granicznego NOSG.

⁶² Dane za lata 1991-2003 na podstawie: S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 120; dane za lata 2004-2010 na podstawie materiałów Wydziału Operacyjno-Śledczego NOSG.

⁶³ Por. S. DUBAJ, *Ochrona granicy*, s. 357.

⁶⁴ Sztandar nadany NOSG 18 maja 2011 r. jest czwartym sztandarem chełmskich pograniczników od 1945 r. Pierwszy sztandar, jaki otrzymała 13 Chełmska Brygada WOP 26 września 1946 r., został przekazany do Muzeum WP po rozformowaniu brygady w 1956 r. Drugi sztandar 17 maja 1964 r. otrzymał 23 Chełmski Oddział WOP; również przekazano go do Muzeum WP, po rozformowaniu Nadbużańskiej Brygady WOP 30 października 1989 r. Trzeci sztandar w historii chełmskich formacji granicznych otrzymał Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie 22 września 1991 r.

BIBLIOGRAFIA

- Aneks do Planu działania Schengen 2004, <http://www.cie.gov.pl/publikacje/cd-policja/scr/sis>, (dostęp: 26 kwietnia 2011 r.).
- DOMINIAK M., DUBAJ S.: Organizacja obrony narodowej w sytuacji kryzysu i zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Zadania Straży Granicznej w tym zakresie na przykładzie praktycznych działań realizowanych przez Nadbużański Oddział Straży Granicznej, Warszawa: AON 2004.
- DUBAJ S.: Chełmskie formacje ochrony granicy państwowej w latach 1945-2002, „Rocznik Chełmski” 8(2002), s. 331.
- DUBAJ S.: Ochrona granicy wschodniej po przyjęciu Polski do Unii Europejskiej, w: Bezpieczeństwo Polski u progu XXI wieku, red. J. ZIÓLKOWSKI, Lublin: Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie 2004.
- DUBAJ S.: Zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii Europejskiej w kontekście działalności Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej, w: Wspólny obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unii Europejskiej a problem migracji, Chełm: WSSMiKS 2006, s. 57.
- GARTMAN J.: System ochrony granicy Republiki Słowacji, „Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej” 2009, nr 1, s. 66.
- Kalendarium Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej, s. 1 (mps, Wydział Prezydyalny NOSG).
- Kalendarium, http://www.nadbuzanski.strazgraniczna.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=97&Itemid=94 (dostęp: 11 kwietnia 2011 r.).
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, <http://www.mswia.gov.pl/portal/pl/2/5087/> (dostęp: 26 kwietnia 2011 r.).
- Nadbużański Oddział Straży Granicznej im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej, Bydgoszcz: Euromedia 2000, 2006.
- NSZZ FSG, <http://www.nszfsg.org> (dostęp: 11 kwietnia 2011 r.).
- Otwarcie zmodernizowanej Placówki SG we Włodawie, <http://www.nadbuzanski.strazgraniczna.pl> (dostęp: 11 kwietnia 2011 r.).
- Porozumienie między Komendantem Głównym Straży Granicznej Rzeczypospolitej Polskiej a Administracją Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w sprawie zasad tworzenia i funkcjonowania punktów konsultacyjnych, podpisane w Warszawie 22 września 2004 r.
- Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 maja 2011 r., nr 112-19-2011 o mianowaniu na stopień generała brygady, „Monitor Polski” 2011, nr 67, poz. 658.
- Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 maja 2005 r., nr 111-12-05 o mianowaniu na stopień generała brygady, „Monitor Polski” 2005, nr 30, poz. 423.
- Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 kwietnia 1997 r. o nadaniu orderów, „Monitor Polski” 1997, nr 44, poz. 429.
- Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z 12 września 2007 r. w sprawie utworzenia strzeżonego ośrodka dla cudzoziemców w Białej Podlaskiej, Dz.U. 2007, nr 178, poz. 1262.
- SZYMAŃSKI M.: Ku Europie, „Straż Graniczna” 1992, nr 1, s. 1.
- Ustawa z 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 23 maja 2005 r., nr 90, poz. 757.
- Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, Dz.U. 1990, nr 78, poz. 462.
- Zarządzenie nr 019/Org. Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 30 kwietnia 1991 r., Archiwum Straży Granicznej w Szczecinie, sygn. KGSG 666/2.

NADBUŻAŃSKI ODDZIAŁ STRAŻY GRANICZNEJ
W LATACH 1991-2011

S t r e s z c z e n i e

W polskim systemie bezpieczeństwa wewnętrznego zadania ochrony granicy państwowej są realizowane przez Straż Graniczną. Założona w 1991 r., niezależna i podporządkowana MSW formacja odgrywa znaczącą rolę w wymiarze krajowym i europejskim, jako organ odpowiedzialny za bezpieczeństwo granicy zewnętrznej Unii Europejskiej. Bardzo ważnym elementem formacji jest Nadbużański Oddział Straży Granicznej. Organ ten jest odpowiedzialny za ochronę zewnętrznej granicy UE częściowo z Ukrainą i Białorusią. Głównym celem niniejszego artykułu jest prezentacja historii i rozwoju Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej od początku istnienia do 2011 r.

Słowa kluczowe: Nadbużański Oddział Straży Granicznej, Straż Graniczna, ochrona granicy państwowej, granica zewnętrzna.

NADBUŻAŃSKI BORDER GUARD REGIONAL UNIT
1991-2011

S u m m a r y

In the Polish system of internal security, tasks of the state border protection are carried out by Border Guard. Established in 1991, independent and subordinated to Ministry of Internal Affairs formation plays significant role in national and European dimension, as body responsible for safety of external border of United Europe. Very important element of formation is Nadbużański Border Guard Regional Unit. This body is responsible for protection external EU border partly with Ukraine and Belarus. The main goal of this study is presentation history and process of development of Nadbużański Border Regional Guard Unit since its beginning to 2011.

Key words: Nadbużański Border Guard Regional Unit, Border Guard, the state border protection, external border.

Translated by Martyna Wojciechowska